обліку оперативної інформації, таких як INTERPOL, EUROPOL, CARIN, OLAF, SIENA.

Крім того, потребують реформування структурні підрозділи кримінального блоку, запровадження інституту детективів шляхом внесення змін до КПК України, Закону України «Про Національну поліцію України», прийняття нового Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Вишневський Сергій Анатолійович,
прокурор відділу Спеціалізованої
екологічної прокуратури Офісу
Генерального прокурора

ДЕЯКІ ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ДЕТЕКТИВІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Приймаючи за основу демократичні принципи здійснення влади, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України (преамбула Конституції України), остання постійно трансформується під європейські стандарти, одним із яких є дотримання прав людини під час протидії кримінальним правопорушенням.

Дороговказом на цьому шляху є дотримання принципу верховенства права в поєднанні з практикою Європейського суду з прав людини, обов'язковість дотримання якої закріплено в Законі України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», Кримінальному процесуальному Кодексу України (ст. 8), Законі України «Про Національну поліцію України» (ст. 6) та інших.

Для ефективного виконання покладених на правоохоронну систему України завдань, необхідно передбачувати завтрашні потреби суспільства та вчасно змінювати профільне законодавство, визначавши принципи діяльності, систему, статус, межі повноважень та спосіб контролю за їх дотриманням.

Одним із правоохоронних органів України є Національна поліція, у складі якої функціонують: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення (ст. 13 ЗУ «Про Національну поліцію України»).

Поруч із зазначеними структурними підрозділами, відповідно до рекомендацій міжнародних партнерів України, з метою ефективної зовнішньої взаємодії між правоохоронними системами, було запроваджено «пілотний» проєкт детективів – службової особи, яка поєднує в собі повноваження слідчого та оперативного працівника.

Окрім поєднання повноважень в одному суб'єкті, характерною ознакою вказаного інституту є його структура, яка ділиться не за видовими кримінальними правопорушеннями, а за їх тяжкістю. Тобто відділ детективів складається із наступних відділень: з розслідування проступків, з розслідування легких кримінальних правопорушень, з розслідування тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень.

Зазначена структура дозволяє скоротити штатні посади, оскільки відбувається злиття кримінальної поліції та органу досудового розслідування. Скорочення посад супроводжується перерозподілом службових повноважень, а з ними і обов'язків у працівників новоствореного підрозділу.

Велику роль в ефективності роботи підрозділу відіграє вдало підібраний керівний склад. Адже керівник - це не лише спеціаліст у певній галузі, це ще й ефективний адміністратор, оскільки він також виконує комунікаційні функції, наприклад: в керівника слідчого відділу – це взаємодія із органами прокуратури, суду, центром вторинної правової допомоги, експертними установами, іншими органами досудового розслідування, інше; в керівника кримінальної поліції – це взаємодія із залученими до конфіденційного співробітництва особами у різних сферах діяльності, іншими оперативними підрозділами, розподіл сил та засобів, інше.

Трансформація оперативного та слідчого підрозділів поліції - це не швидкий процес, навпаки, він має відбуватись поступово, із передачею не просто документального господарства, а й напрацьованих контактів для ефективного виконанні поставлених перед органом завдань.

Разом із цим необхідно звернути увагу, що формування штату особового складу із числа працівників слідчого відділу та оперативного блоку, може призвести до розбіжності поглядів в організації, вибору методів та подальшої реалізації поставлених перед ними завдань.

Однією із цілей впровадження «пілотного» проєкту детективів є напрацювання практичних механізмів реагування на інформацію, що входить до сфери їх діяльності. Напрацьований на стадії проєкту алгоритм дій має будуватися на принципі верховенства права та бути зрозумілий не тільки для безпосередніх майбутніх виконавців, а й і для усіх учасників відповідного процесу (потерпілий, адвокат, підозрюваний, цивільний позивач, треті особи, прокурор, суддя та інші).

Беручи до уваги збільшення посадових обов'язків у працівників новоствореного органу, перед призначенням їх на посаду доцільно запровадити проходження перепідготовки усіма кандидатами, а для керівного складу введення обов'язкового стажування в підрозділі, з яким заплановано об'єднання.

Підсумовуючи викладене для підтримання європейського та євроатлантичного курсу України в державі виникли передумови для трансформації кримінального блоку Національної поліції. Для ефективної

співпраці між поліцією Європейських країн та поліцією України, остання має реформувати кримінальний блок та орган досудового розслідування із створенням на їх базі єдиного структурного підрозділу. З'єднання вказаних підрозділів слід проводити поступово із першочерговим створенням фундаментального адміністративного корпусу та обов'язковою перепідготовкою особового складу.

Вознюк Андрій Андрійович,
завідувач наукової лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ВАДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРОТИДІЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРИМІНАЛЬНИХ АВТОРИТЕТІВ

Проблема протидії організованій злочинності в Україні завжди перебувала в центрі уваги як правоохоронців, так і вчених. Особливої актуальності вона набула у зв'язку зі створенням нового підрозділу Національної поліції України – Департаменту стратегічних розслідувань та наданням йому нових кримінально-правових інструментів для підвищення ефективності притягнення до відповідальності кримінальних авторитетів. Внаслідок внесення змін до Кримінального кодексу України суттєво змінилася модель кримінально-правової протидії діяльності кримінальних авторитетів, зокрема, в законодавчий обіг введено такі поняття як «злочинна спільнота», «вор в законі», «злочинний вплив», «злочинна діяльність», «особа, яка здійснює злочинний вплив», «особа, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу»; криміналізовано нові діяння – встановлення або поширення злочинного впливу, звернення за застосуванням злочинного впливу, а також виокремлено в самостійну статтю «організацію, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці)».

Водночас аналіз положень нових кримінально-правових заборон, передбачених ст. 255, 255-1, 255-2, 255-3 КК України, свідчить про наявність серйозних вад у відповідних підставах кримінальної відповідальності.

1. Окремі складові нових кримінально-правових інструментів є *недоцільними та надто складними для застування.* Йдеться, насамперед, про *злочинну спільноту* з огляду на труднощі її документування, зайве навантаження на роботу правоохоронних органів, а також можливість притягнення її учасників до кримінальної відповідальності за створення злочинної організації, керівництво нею чи